Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 17ης Μαρτίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Φορολογία — Φόρος προστιθεμένης αξίας — Οδηγία 2006/112/ΕΚ — Άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α' — Απαλλαγή για τις ασφαλίσεις — Έννοια των "ασφαλιστικών" εργασιών και των "συναφών με αυτές παροχών υπηρεσιών που πραγματοποιούνται από τους μεσίτες ασφαλίσεων και τους ασφαλιστικούς πράκτορες" — Υπηρεσίες διακανονισμού των ζημιών οι οποίες παρέχονται στο όνομα και για λογαριασμό ασφαλιστή»

Στην υπόθεση C-40/15,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Naczelny Sąd Administracyjny (Ανώτατο διοικητικό δικαστήριο, Πολωνία) με απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Φεβρουαρίου 2015, στο πλαίσιο της δίκης

Minister Finansów

κατά

Aspiro SA, πρώην BRE Ubezpieczenia sp. z o.o.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, A. Arabadjiev, J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund (εισηγητή) και S. Rodin, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο Minister Finansów, εκπροσωπούμενος από την B. Rogowska-Rajda, καθώς και από τους J. Kaute και M. Lubiński,

— η Aspiro SA, εκπροσωπούμενη από την M. Szafarowska, καθώς και από τους T. Michalik και M. Spychalski, φορολογικούς συμβούλους,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna και την K. Maćkowska,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τους L. Christie και S. Brandon, επικουρούμενους από την E. Μητροφάνους, barrister,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις L. Lozano Palacios και M. Owsiany-Hornung,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 23ης Δεκεμβρίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ L 347, σ. 1, στο εξής: οδηγία περί ΦΠΑ).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Minister Finansów (Υπουργού Οικονομικών) και της Aspiro SA, πρώην BRE Ubezpieczenia sp. z o.o. (στο εξής: Aspiro), σχετικά με δεσμευτική απόφαση περί της απαλλαγής από τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) για υπηρεσίες διακανονισμού των ζημιών τις οποίες παρέχει η Aspiro στο όνομα και για λογαριασμό ασφαλιστικής επιχειρήσεως.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη απαλλάσσουν τις ακόλουθες πράξεις:

α) τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές εργασίες, στις οποίες περιλαμβάνονται οι συναφείς με αυτές παροχές υπηρεσιών, που πραγματοποιούνται από τους [μεσίτες ασφαλίσεων] και ασφαλιστικούς πράκτορες».

4 Το ως άνω άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, αντιστοιχεί στο άρθρο 13, Β, στοιχείο α′, της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49), το οποίο αντικατέστησε.

5 Το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχεία δ′ και στ′, της οδηγίας περί ΦΠΑ προβλέπει την απαλλαγή δύο άλλων ειδών πράξεων:

«δ) τις πράξεις, περιλαμβανομένης της διαπραγμάτευσης, οι οποίες αφορούν καταθέσεις, τρεχούμενους λογαριασμούς, πληρωμές, μεταφορές χρημάτων, απαιτήσεις, επιταγές και λοιπά αξιόγραφα, με εξαίρεση την είσπραξη απαιτήσεων,

[...]

στ) τις πράξεις, περιλαμβανομένης της διαπραγμάτευσης, με εξαίρεση τη φύλαξη και τη διαχείριση, οι οποίες αφορούν μετοχές και μερίδια εταιρειών ή ενώσεων, ομολογίες και λοιπούς τίτλους, με εξαίρεση τους τίτλους που αντιπροσωπεύουν εμπορεύματα και τα δικαιώματα ή τους τίτλους του άρθρου 15, παράγραφος 2».

Το πολωνικό δίκαιο

6 Ο ustawa o podatku od towarów i usług (νόμος για τον φόρο επί των αγαθών και των υπηρεσιών), της 11ης Μαρτίου 2004, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης (*Dz. U.* 2011, αριθ. 177, θέση 1054, στο εξής: νόμος περί ΦΠΑ), προέβλεπε, στο άρθρο του 43, παράγραφος 1, σημείο 37, τα εξής:

«Απαλλάσσονται από τον φόρο οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες διαμεσολαβήσεως κατά την παροχή ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών υπηρεσιών καθώς και οι υπηρεσίες που παρέχονται από τον ασφαλιστή στο πλαίσιο των ασφαλιστικών συμβάσεων που συνήψε για λογαριασμό τρίτων, εξαιρουμένης της εκχωρήσεως των δικαιωμάτων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της εκτελέσεως ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών συμβάσεων.»

7 Το άρθρο 43, παράγραφος 13, του ως άνω νόμου είχε ως εξής:

«Η απαλλαγή από τον φόρο ισχύει επίσης και για την παροχή υπηρεσίας που αποτελεί συστατικό στοιχείο μίας εκ των μνημονευόμενων στην παράγραφο 1, σημεία 7 και 37 έως 41, υπηρεσιών, το οποίο συνιστά αφεαυτού διακριτό σύνολο και είναι χαρακτηριστικό και απαραίτητο για την παροχή της υπηρεσίας που απαλλάσσεται από τον φόρο κατά την παράγραφο 1, σημεία 7 και 37 έως 41.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

8 Η Aspiro, εταιρία εδρεύουσα στη Βαρσοβία, υπόκειται στον ΦΠΑ. Η εν λόγω εταιρία παρέχει στο όνομα και για λογαριασμό ασφαλιστικής επιχειρήσεως, βάσει συμβάσεως που έχει συνάψει με την επιχείρηση αυτή, το σύνολο των υπηρεσιών που αφορούν τον διακανονισμό των ζημιών. Αμείβεται βάσει ενός κατ' αποκοπήν συντελεστή, ανάλογα με το είδος της ζημίας περί της οποίας πρόκειται.

9 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι η Aspiro δεν είναι ασφαλιστική επιχείρηση, μεσίτης ή ασφαλιστικός πράκτορας. Ιδίως, η Aspiro δεν ευθύνεται έναντι των ασφαλισμένων. Στο πλαίσιο της εν λόγω συμβάσεως, πραγματοποιεί τις ακόλουθες 18 εργασίες, αλλά αναθέτει κάποιες από αυτές σε εξωτερικό υπεργολάβο:

— παραλαβή των δηλώσεων ζημίας·

— καταγραφή των ζημιών στο ηλεκτρονικό σύστημα και επικαιροποίηση των πληροφοριών που συγκεντρώνονται κατά τη διαδικασία διακανονισμού των ζημιών·

— καθορισμός των αιτίων και των περιστάσεων επελεύσεως των ζημιών, περιλαμβανομένης της επιθεωρήσεως του οικείου αγαθού και του τόπου επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου, της καταρτίσεως των απαιτούμενων αποδεικτικών εγγράφων και της πραγματοποιήσεως των αναγκαίων ενεργειών για τον προσδιορισμό της ευθύνης, του ύψους της ζημίας και της αποζημιώσεως, καθώς και των λοιπών παροχών που οφείλονται στον δικαιούχο της ασφαλίσεως·

— διεκπεραίωση της αλληλογραφίας με τον πελάτη, περιλαμβανομένων και των νόμιμων κοινοποιήσεων προς τους ζημιωθέντες ή τους ασφαλισμένους, καθώς και της αλληλογραφίας με τους άλλους φορείς που μετέχουν στη διαδικασία διακανονισμού των ζημιών·

— διεκπεραίωση των υποθέσεων διακανονισμού ζημίας κατά το ουσιαστικό τους μέρος, εξέταση των συλλεγέντων αποδεικτικών εγγράφων και λήψη αποφάσεων επί της ουσίας·

— κατάρτιση τεχνικών και τυχόν πρόσθετων εκθέσεων σε περίπτωση ζημιών από την κυκλοφορία οχημάτων·

— λήψη φωτογραφικού υλικού για την αποτύπωση της εκτάσεως της ζημίας·

— δημιουργία αντιγράφων των αποδεικτικών εγγράφων που απαιτούνται για τη δήλωση της ζημίας·

— κατάρτιση όλων των αποδεικτικών εγγράφων που απαιτούνται για την εξέταση της αξιώσεως σε αποζημίωση ή σε άλλες παροχές·

— αρχειοθέτηση των αποδεικτικών εγγράφων για τις ζημίες·

— αποστολή στον δικαιούχο της συμβάσεως ασφαλίσεως πληροφοριών σχετικά με τον διακανονισμό της ζημίας και με τα δικαιώματά του·

— προβολή αναγωγικών αξιώσεων κατά τρίτων, εξαιρουμένης της ασκήσεως ενδίκων βοηθημάτων·

— εξέταση των ενστάσεων και των παραπόνων σχετικά με τον διακανονισμό των ζημιών·

— παροχή, στον οικείο δικαιούχο, προσβάσεως στον φάκελο της ζημίας·

— προετοιμασία των ηλεκτρονικώς διεκπεραιωνόμενων εμβασμάτων και εντολών πληρωμής·

— αποστολή και λήψη της σχετικής με τον διακανονισμό της ζημίας αλληλογραφίας·

— κατάρτιση, κατ' αίτηση του πελάτη, αναφοράς για τον διακανονισμό της ζημίας·

— κάθε άλλη εργασία που απαιτείται για τον διακανονισμό των ζημιών βάσει της συμβάσεως ασφαλίσεως, έχουσα σχέση με τις προπαρατεθείσες εργασίες.

10 Η Aspiro υπέβαλε στον Υπουργό Οικονομικών αίτηση για την έκδοση δεσμευτικής αποφάσεως ώστε να διαπιστωθεί αν, βάσει του νόμου περί ΦΠΑ, οι υπηρεσίες διακανονισμού ζημιών τις οποίες παρέχει απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ.

11 Κατά την Aspiro, οι εργασίες τις οποίες πραγματοποιεί, δυνάμει εντολής, στο όνομα και για λογαριασμό ασφαλιστικής επιχειρήσεως συνιστούν ασφαλιστικές εργασίες κατά την έννοια του πολωνικού δικαίου. Οι εργασίες αυτές συνιστούν διακριτό σύνολο, εξ ολοκλήρου συνδεόμενο με τη δραστηριότητα της ως άνω ασφαλιστικής επιχειρήσεως και απαραίτητο για τη δραστηριότητα αυτή, το οποίο δεν επιδιώκει αυτοτελή σκοπό. Η Aspiro φρονεί ότι οι ως άνω εργασίες συνιστούν ενιαία παροχή υπηρεσιών με σύνθετο χαρακτήρα, η οποία πρέπει να απαλλαγεί στο σύνολό της από τον ΦΠΑ.

12 Στην από 31 Αυγούστου 2012 δεσμευτική απόφασή του, ο Υπουργός Οικονομικών επιβεβαίωσε μόνο εν μέρει τη θέση της Aspiro. Ο Υπουργός Οικονομικών έκρινε ότι μόνον η πέμπτη κατηγορία εργασιών, ήτοι η διεκπεραίωση των υποθέσεων διακανονισμού ζημίας κατά το ουσιαστικό τους μέρος, περιλαμβανομένης της εξετάσεως των σχετικών αποδεικτικών εγγράφων και της αποφάσεως σχετικά με την κάλυψη της ζημίας, συνιστά ασφαλιστική εργασία. Ο εν λόγω Υπουργός εκτίμησε ότι όλες οι λοιπές εργασίες τις οποίες διεκπεραιώνει η Aspiro συνδέονται με τον διακανονισμό των ζημιών αλλά δεν συνιστούν ασφαλιστικές εργασίες. Επομένως, κατ' αυτόν, οι εν λόγω εργασίες δεν εμπίπτουν στην

απαλλαγή από τον φόρο, δεδομένου ότι ο χαρακτήρας τους είναι τεχνικός και διοικητικός και δύνανται να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο δραστηριοτήτων διαφορετικών από τις ασφαλιστικές εργασίες.

13 Η Aspiro προσέβαλε την ως άνω δεσμευτική απόφαση ενώπιον του Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (διοικητικού δικαστηρίου της περιφέρειας της Βαρσοβίας). Το εν λόγω διοικητικό δικαστήριο δέχθηκε την προσφυγή και ακύρωσε την ως άνω δεσμευτική απόφαση κρίνοντας ότι ναι μεν ο Πολωνός νομοθέτης είχε διευρύνει την απαλλαγή πέραν των όσων προβλέπονται από την οδηγία περί ΦΠΑ, αλλά ο Υπουργός Οικονομικών δεν μπορούσε να αντιτάξει στον φορολογούμενο τους αυστηρότερους όρους της ως άνω οδηγίας.

14 Ο Υπουργός Οικονομικών άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής.

15 Έχοντας αμφιβολίες ως προς το αν διάταξη όπως το άρθρο 43, παράγραφος 13, του νόμου περί ΦΠΑ προβαίνει εσφαλμένως σε διεύρυνση των διατάξεων του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ και αν υπηρεσίες όπως αυτές τις οποίες παρέχει η Aspiro δύνανται να απαλλαγούν από τον φόρο, το Naczelny Sąd Administracyjny (Ανώτατο διοικητικό δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι υπηρεσίες όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως, οι οποίες παρέχονται από τρίτον για ασφαλιστική επιχείρηση στο όνομα και για λογαριασμό του ασφαλιστή, χωρίς ο τρίτος να συνδέεται με οποιαδήποτε έννομη σχέση με τον ασφαλισμένο, καταλαμβάνονται από την προβλεπόμενη στην εν λόγω διάταξη απαλλαγή;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

16 Η Aspiro υποστηρίζει ότι η διαφορά της κύριας δίκης θέτει αποκλειστικώς ζήτημα ερμηνείας του εθνικού δικαίου και κατά συνέπεια δεν αφορά το δίκαιο της Ένωσης. Κατά την εν λόγω εταιρία, το υποβληθέν ερώτημα δεν χρησιμεύει επομένως για την επίλυση της διαφοράς και είναι ως εκ τούτου απαράδεκτο. Η Aspiro υπογραμμίζει ότι, ακόμη και αν το άρθρο 43, παράγραφος 13, του νόμου περί ΦΠΑ προσθέτει μια μη προβλεπόμενη στο άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ απαλλαγή, οι εθνικές αρχές δεν δύνανται να εφαρμόσουν σε ιδιώτη τις αυστηρότερες διατάξεις της ως άνω οδηγίας.

17 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της θεσπισθείσας από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της αποφάσεως την οποία πρόκειται να εκδώσει, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον το υποβληθέν ερώτημα αφορά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, καταρχήν, να αποφανθεί. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος υποβληθέντος από εθνικό δικαστήριο μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμα όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (βλ. αποφάσεις PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, σκέψεις 38 και 39, καθώς και Melki και Abdeli, C-188/10 και C-189/10, EU:C:2010:363, σκέψη 27).

18 Εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι το αιτούν δικαστήριο οφείλει, στο μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο υπό το φως του δικαίου της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Pfeiffer κ.λπ., C-397/01 έως C-403/01, EU:C:2004:584, σκέψη 113) και, στην παρούσα περίπτωση, υπό το φως της οδηγίας περί ΦΠΑ. Εφόσον το ως άνω δικαστήριο διερωτάται ως προς την έκταση εφαρμογής εθνικής διατάξεως της οποίας γίνεται επίκληση στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης και η οποία μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία περί ΦΠΑ, δεν προκύπτει προδήλως ότι το υποβληθέν ενώπιον του Δικαστηρίου ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στην ως άνω οδηγία δεν χρησιμεύει για την επίλυση της διαφοράς αυτής.

19 Επομένως, το προδικαστικό ερώτημα είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

20 Καταρχάς, υπενθυμίζεται ότι οι όροι που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των απαλλαγών του άρθρου 135, παράγραφος 1, της οδηγίας περί ΦΠΑ πρέπει να ερμηνεύονται στενά, δεδομένου ότι συνιστούν παρεκκλίσεις από τη γενική αρχή κατά την οποία ο ΦΠΑ επιβάλλεται σε κάθε παροχή υπηρεσιών που πραγματοποιείται εξ επαχθούς αιτίας από υποκείμενο στον φόρο (βλ. απόφαση BGŻ Leasing, C-224/11, EU:C:2013:15, σκέψη 56).

21 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, πρέπει να εξετασθεί αν δραστηριότητα διακανονισμού ζημιών, όπως αυτή την οποία ασκεί η Aspiro, συνιστά «ασφαλιστικές εργασίες» ή «συναφείς με αυτές παροχές υπηρεσιών, που πραγματοποιούνται από τους [μεσίτες ασφαλίσεων] και ασφαλιστικούς πράκτορες», κατά την έννοια του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ.

22 Πρώτον, η έννοια των ασφαλιστικών εργασιών χαρακτηρίζεται, κατά γενική παραδοχή, από το γεγονός ότι ο ασφαλιστής αναλαμβάνει, έναντι της προηγούμενης καταβολής ασφαλίστρου, να παράσχει στον ασφαλισμένο, σε περίπτωση επελεύσεως του καλυπτομένου κινδύνου, τη συνομολογηθείσα κατά τη σύναψη της συμβάσεως παροχή (αποφάσεις CPP, C-349/96, EU:C:1999:93, σκέψη 17, και Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, σκέψη 39).

23 Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι ο όρος «ασφαλιστικές εργασίες» δεν αφορά μόνο τις εργασίες που πραγματοποιούνται από τους ίδιους τους ασφαλιστές και είναι καταρχήν αρκετά ευρύς ώστε να περιλάβει την παροχή ασφαλιστικής καλύψεως από υποκείμενο στον φόρο ο οποίος δεν είναι ο ίδιος ασφαλιστής αλλά ο οποίος, στο πλαίσιο συλλογικής ασφαλίσεως, παρέχει στους πελάτες του μια τέτοια κάλυψη χρησιμοποιώντας τις παροχές ενός ασφαλιστή ο οποίος φέρει τον ασφαλιζόμενο κίνδυνο. Οι εν λόγω εργασίες προϋποθέτουν όμως εκ φύσεως την ύπαρξη συμβατικής σχέσεως μεταξύ του παρέχοντος την ασφαλιστική υπηρεσία και του προσώπου του οποίου οι κίνδυνοι καλύπτονται από την ασφάλιση, ήτοι του ασφαλισμένου (βλ. απόφαση Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, σκέψεις 40 και 41).

24 Εν προκειμένω όμως, ένας παρέχων υπηρεσίες όπως η Aspiro δεν έχει δεσμευθεί ο ίδιος έναντι του ασφαλισμένου προκειμένου να του εγγυηθεί την κάλυψη ενός κινδύνου ούτε συνδέεται με συμβατική σχέση με αυτόν.

25 Επομένως, μολονότι η επίδικη στην κύρια δίκη υπηρεσία διακανονισμού ζημιών, όπως περιγράφεται από το αιτούν δικαστήριο, συνιστά αναγκαίο στοιχείο των ασφαλιστικών εργασιών καθόσον περιλαμβάνει, εν προκειμένω, τον προσδιορισμό της ευθύνης και του ύψους της ζημίας καθώς και την απόφαση περί καταβολής ή μη αποζημιώσεως στον ασφαλισμένο, διαπιστώνεται ότι η υπηρεσία αυτή, η οποία παρέχεται άλλωστε προς τον ασφαλιστή, δεν συνιστά ασφαλιστική εργασία κατά την έννοια του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ.

26 Εξάλλου, η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από την υπομνησθείσα στη σκέψη 20 της παρούσας αποφάσεως ανάγκη στενής ερμηνείας των παρεκκλίσεων από το γενικό σύστημα του ΦΠΑ.

27 Η εν λόγω διαπίστωση δεν αναιρείται από το επιχείρημα της Aspiro και της Πολωνικής Κυβερνήσεως κατά το οποίο, όσον αφορά τον ΦΠΑ, η αντιμετώπιση των ασφαλιστικών εργασιών θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί προς την αντιμετώπιση των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Κατά την εν λόγω εταιρία και την ως άνω κυβέρνηση, εφόσον οι υπηρεσίες διακανονισμού ζημιών είναι βασικό στοιχείο των ασφαλιστικών εργασιών, αποτελώντας ταυτόχρονα διακριτό σύνολο, πρέπει, σύμφωνα με τη λύση που υιοθετήθηκε ως προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, να τύχουν της κατά το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ απαλλαγής. Η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνεται από την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112 όσον αφορά τη μεταχείριση ασφαλιστικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών [COM(2007) 747 τελικό], που υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 28 Νοεμβρίου 2007.

28 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει μεν, σε απόφαση που αφορούσε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ότι αν οι παρεχόμενες υπηρεσίες, που συνίσταντο στην περίπτωση εκείνη σε ορισμένες υπηρεσίες πληροφορικής, συνολικώς εκτιμώμενες, αποτελούν διακριτό σύνολο και εκπληρώνουν τις ιδιάζουσες και ουσιώδεις λειτουργίες των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών οι οποίες περιγράφονται στο άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχεία δ′ και στ′, της οδηγίας περί ΦΠΑ, τυγχάνουν της κατά την ως άνω διάταξη απαλλαγής (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση SDC, C-2/95, EU:C:1997:278, σκέψη 66).

29 Το Δικαστήριο έκρινε όμως ότι τα ισχύοντα για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες δεν μπορούν να ισχύσουν αναλογικώς και για τις ασφαλιστικές εργασίες, υπογραμμίζοντας τη διαφορά μεταξύ της διατυπώσεως του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ, το οποίο αναφέρεται μόνο στις ασφαλιστικές εργασίες αυτές καθαυτές, και της διατυπώσεως του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχεία δ′ και στ′, της ως άνω οδηγίας, το οποίο αναφέρεται στις πράξεις «οι οποίες αφορούν» ορισμένες τραπεζικές εργασίες (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, σκέψη 43).

30 Εξάλλου, εφόσον η προαναφερθείσα στη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως πρόταση οδηγίας δεν υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο, εν πάση περιπτώσει δεν ασκεί καμία επιρροή όσον αφορά την ερμηνεία του ισχύοντος δικαίου και δεν μπορεί κατά συνέπεια να δικαιολογήσει ερμηνεία του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ βασιζόμενη, κατ' αναλογίαν, στην ερμηνεία του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχεία δ′ και στ′, της ως άνω οδηγίας.

31 Διαπιστώνεται εξάλλου ότι η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας δεν αναιρεί τη διαπίστωση που πραγματοποιείται στη σκέψη 25 της παρούσας αποφάσεως. Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 28 των προτάσεών της, η εν λόγω αρχή δεν επιτρέπει τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής μιας απαλλαγής από τον φόρο ελλείψει σαφούς σχετικής διατάξεως. Ειδικότερα, η εν λόγω αρχή δεν είναι κανόνας πρωτογενούς δικαίου δυνάμενος να καθορίσει το κύρος μιας απαλλαγής, αλλά ερμηνευτική αρχή η οποία πρέπει να εφαρμόζεται παραλλήλως προς την αρχή ότι οι απαλλαγές πρέπει να τυγχάνουν στενής ερμηνείας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Deutsche Bank, C-44/11, EU:C:2012:484, σκέψη 45).

32 Πρέπει να εξετασθεί, δεύτερον, αν οι επίδικες στην κύρια δίκη παροχές υπηρεσιών συνιστούν «συναφείς με [ασφαλιστικές εργασίες] παροχές υπηρεσιών, που πραγματοποιούνται από τους [μεσίτες ασφαλίσεων] και ασφαλιστικούς πράκτορες» και δύνανται για τον λόγο αυτό να απαλλαγούν από τον φόρο.

33 Σε ό,τι αφορά, αφενός, την έννοια των «συναφ[ών] με [ασφαλιστικές εργασίες] παροχ[ών] υπηρεσιών», πρέπει να θεωρηθεί, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 31 των προτάσεών της, ότι ο όρος «συναφείς» είναι αρκούντως ευρύς ώστε να καλύψει διάφορες παροχές που βοηθούν στην πραγματοποίηση ασφαλιστικών εργασιών και, μεταξύ άλλων, τον διακανονισμό ζημιών, ο οποίος συγκαταλέγεται μεταξύ των αναγκαίων μερών των ως άνω εργασιών.

34 Σε ό,τι αφορά, αφετέρου, την προϋπόθεση ότι οι οικείες παροχές υπηρεσιών πρέπει να «πραγματοποιούνται από τους [μεσίτες ασφαλίσεων] και ασφαλιστικούς πράκτορες», πρέπει να εξακριβωθεί αν η δραστηριότητα ενός παρέχοντος υπηρεσίες όπως η Aspiro, συνιστάμενη σε διακανονισμό των ζημιών στο όνομα και για λογαριασμό ασφαλιστικής επιχειρήσεως, μπορεί να θεωρηθεί ότι ασκείται από τέτοιους μεσίτες ή πράκτορες.

35 Συναφώς, το γεγονός ότι, βάσει των εκτεθέντων από το αιτούν δικαστήριο πραγματικών περιστατικών, η Aspiro δεν έχει την ιδιότητα του μεσίτη ασφαλίσεων ή του ασφαλιστικού πράκτορα δεν έχει αποφασιστική σημασία. Ειδικότερα, η ιδιότητα την οποία έχει από τυπικής απόψεως η εταιρία αυτή δεν αρκεί ώστε να κριθεί αν η δραστηριότητά της εμπίπτει η όχι στο πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής από τον φόρο.

36 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, πρέπει να εξετασθεί το καθαυτό περιεχόμενο των επίμαχων δραστηριοτήτων (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, σκέψη 32· Abbey National, C-169/04, EU:C:2006:289, σκέψη 66, και J.C.M. Beheer, C-124/07, EU:C:2008:196, σκέψη 17).

37 Για τους σκοπούς της εξετάσεως αυτής, πρέπει να πληρούνται δύο προϋποθέσεις. Πρώτον, πρέπει να υπάρχει σχέση του παρέχοντος την υπηρεσία τόσο με τον ασφαλιστή όσο και με τον ασφαλισμένο (απόφαση Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, σκέψη 44). Η σχέση αυτή δύναται να είναι έμμεση μόνο στην περίπτωση που ο μεσίτης ή ο πράκτορας έχουν υποκαταστήσει τον παρέχοντα την υπηρεσία για την εκτέλεση της ανατεθείσας στους ίδιους εντολής (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση J.C.M. Beheer, C-124/07, EU:C:2008:196, σκέψη 29). Δεύτερον, η δραστηριότητά του πρέπει να καλύπτει ουσιώδεις πτυχές των καθηκόντων του ασφαλιστικού πράκτορα, όπως το να αναζητεί δυνητικούς πελάτες και να τους φέρνει σε επαφή με τον ασφαλιστή (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, σκέψεις 33 και 36).

38 Η πρώτη από τις προϋποθέσεις αυτές πληρούται από παρέχοντα υπηρεσίες όπως η Aspiro. Ειδικότερα, η Aspiro τελεί σε άμεση σχέση με την ασφαλιστική επιχείρηση, δεδομένου ότι ασκεί τη δραστηριότητά της στο όνομα και για λογαριασμό της ασφαλιστικής επιχειρήσεως, και σε έμμεση σχέση με τον ασφαλισμένο, στο πλαίσιο της εξετάσεως και διαχειρίσεως των ασφαλιστικών περιπτώσεων.

39 Αντιθέτως, σχετικά με τη δεύτερη από τις εν λόγω προϋποθέσεις για τις παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούνται από τους μεσίτες ασφαλίσεων και τους ασφαλιστικούς πράκτορες ή πρόσωπα τα οποία αυτοί έχουν υποκαταστήσει για την εκτέλεση της ανατεθείσας στους ίδιους εντολής, οι εν λόγω παροχές υπηρεσιών πρέπει να συνδέονται με αυτή καθαυτήν τη φύση του επαγγέλματος του μεσίτη ή του ασφαλιστικού πράκτορα, που συνίσταται στο να αναζητεί πελάτες και να τους φέρνει σε επαφή με τον ασφαλιστή, με σκοπό τη σύναψη συμβάσεων ασφαλίσεως (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, σκέψη 45· Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, σκέψη 36, και J.C.M. Beheer, C-124/07, EU:C:2008:196, σκέψη 18). Στην περίπτωση του υποκατασταθέντος για την εκτέλεση της εντολής προσώπου, το πρόσωπο αυτό πρέπει να μετέχει στη σύναψη συμβάσεων ασφαλίσεως (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση J.C.M. Beheer, C-124/07, EU:C:2008:196, σκέψεις 9 και 18).

40 Η δραστηριότητα όμως που συνίσταται σε διακανονισμό των ζημιών στο όνομα και για λογαριασμό ασφαλιστή, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, ουδεμία σχέση έχει με την αναζήτηση από τον παρέχοντα υπηρεσίες δυνητικών πελατών τους οποίους φέρνει σε επαφή με τον ασφαλιστή με σκοπό τη σύναψη συμβάσεων ασφαλίσεως.

41 Επομένως, μια τέτοια δραστηριότητα δεν εμπίπτει στις παροχές υπηρεσιών «που πραγματοποιούνται από τους [μεσίτες ασφαλίσεων] και ασφαλιστικούς πράκτορες», κατά την έννοια του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ.

42 Όπως οι υπηρεσίες που ήταν επίδικες στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Arthur Andersen (C-472/03, EU:C:2005:135), οι υπηρεσίες διακανονισμού ζημιών ενός παρέχοντα υπηρεσίες όπως η Aspiro πρέπει να θεωρηθούν ως αποτελούσες όχι υπηρεσίες ασφαλιστικού διαμεσολαβητή, αλλά κατάτμηση των δραστηριοτήτων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, σκέψη 38).

43 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν είναι απαραίτητο να γίνει παραπομπή, όπως πράττει η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, στην έννοια της «ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως» του άρθρου 2, σημείο 3, της οδηγίας 2002/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση (ΕΕ 2003, L 9, σ. 3), ούτε στις έννοιες των δραστηριοτήτων των μεσιτών και των ασφαλιστικών πρακτόρων στις οποίες παραπέμπει το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 77/92/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί των μέτρων που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της πραγματικής ασκήσεως του δικαιώματος εγκαταστάσεως και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών όσον αφορά τις δραστηριότητες πράκτορα και μεσίτη ασφαλειών (ex ομάδα 630 ΔΤΤΒ), και ιδίως περί των μεταβατικών μέτρων όσον αφορά τις δραστηριότητες αυτές (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 243), τις οποίες αντικατέστησε η οδηγία 2002/92. Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 46 των προτάσεών της, οι οδηγίες αυτές σκοπό έχουν να ενθαρρύνουν την ελεύθερη παροχή των εν λόγω υπηρεσιών στην Ένωση και επιδιώκουν σκοπό διαφορετικό από αυτόν της οδηγίας περί ΦΠΑ. Οι επίμαχοι ορισμοί δεν μπορούν κατά συνέπεια να χρησιμοποιηθούν αυτοί καθαυτούς για την οριοθέτηση, στο πλαίσιο της οδηγίας περί ΦΠΑ, των απαλλασσόμενων από τον ΦΠΑ πράξεων.

44 Επομένως η πράξη που συνίσταται απλώς στην ανάθεση της διεκπεραιώσεως των ασφαλιστικών περιπτώσεων σε τρίτον, χωρίς αυτή η εξωτερική ανάθεση να συνδέεται με την αναζήτηση από τον παρέχοντα υπηρεσίες δυνητικών πελατών τους οποίους φέρνει σε επαφή με την ασφαλιστική επιχείρηση με σκοπό τη σύναψη συμβάσεων ασφαλίσεως, δεν απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ.

45 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας περί ΦΠΑ έχει την έννοια ότι υπηρεσίες διακανονισμού ζημιών, όπως οι επίδικες στην κύρια δίκη, οι οποίες παρέχονται από τρίτο στο όνομα και για λογαριασμό ασφαλιστικής επιχειρήσεως δεν καλύπτονται από την προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή απαλλαγή από τον φόρο.

Επί των δικαστικών εξόδων

46 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, έχει την έννοια ότι υπηρεσίες διακανονισμού ζημιών, όπως οι επίδικες στην κύρια δίκη, οι οποίες παρέχονται από τρίτο στο όνομα και για λογαριασμό ασφαλιστικής επιχειρήσεως δεν καλύπτονται από την προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή απαλλαγή από τον φόρο.

(υπογραφές)